

Laulu

Instrumenttiopintojen sisällöt
ja arvioinnin perusteet
2024

Laulusuoritusten sisällöt ja arvioinnin perusteet

Suomen musiikkioppilaitosten liiton perusopintojen ja syventävien opintojen suoritusten sisällöt sekä arvioinnin perusteet on laadittu Opetushallituksen laatimien taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden hengessä.

Uudet sisällöt tuovat oppilaalle entistä enemmän vapautta ja opettajalle vastuuta ohjelmiston suhteen. Tärkeintä on soittoinnostuksen herättäminen ja hyvän musiikkisuhteen ylläpitäminen.

Suoritusten sisällöt

Suoritusten tulee rohkaista oppilasta oman musiikillisen identiteetin etsimiseen. Opettaja ja oppilas suunnittelevat suoritusohjelmat yhdessä.

Ohjelman tulee noudattaa keskimäärin kyseisen tason sisältösuorituksia.

Suoritukseen voidaan sisällyttää ylempien tasojen ohjelmistoa edellyttäen, että oppilaalla on siihen vaadittavat tiedot ja taidot.

Ohjelman pitkäjänteisellä harjoittelemisella ja viimeistelyllä pyritään kehittämään oppilaan varmuutta ja ilmaisukykyä. Suorituksesta saatu kokemus sekä arvioijien kannustava ja rakentava palaute auttavat oppilasta asettamaan itselleen uusia tavoitteita.

Yhteismusisointi on oleellinen osa opiskelua ja esimerkiksi kamarimusiikin muodossa se voi muodostaa osan suorituksen ohjelmasta. Yhteismusisointi voi pitää sisällään eri tyylejä, esimerkiksi kansanmusiikkia ja/tai jazzmusiikkia.

Sävellajit

Asteikkoja soitetaan oppilaitoksessa sovittavien ainekohtaisten käytänteiden mukaan siten, että ne tukevat oppilaan kehittymistä ja huomioivat instrumentin erityispiirteet.

Asteikkosoiton nopeutta ei määritellä. Asteikolla ja murtosoinnuilla pyritään kehittämään instrumentin hallintaa kaikilla osa-alueilla, soittotekniikan notkeutta ja sujuvuutta sekä keskeisten musiikin rakennusainesten havaitsemista ja hallintaa soitettavassa ohjelmistossa.

Esiintymiset

Musiikki on tarkoitettu myös esitettäväksi, yleisölle soittaminen onkin erottamaton osa musiikinopiskelua. On tärkeää, että musiikin opiskelun ohella opiskelijat esiintyvät säännöllisesti erilaisissa konserttitilaisuuksissa.

Ohjelmisto

Teosluettelot on tarkoitettu opettajille esimerkinomaisiksi ohjelmiston suunnittelun apuvälineiksi, joita voi soveltaa. Oppilaan ohjelmiston tulee noudattaa keskimäärin kyseisen tason suosituksia. On suositeltavaa, että ohjelmistossa on aikamme musiikkia. Yksi teos voi olla vain kerran oppilaan teosluettelossa.

Harjoiteltavan ohjelmiston sekä suorituksen ohjelman tulee koostua erityyillisistä, eri säveltäjien sävellyksistä.

Teosluettelot löytyvät Suomen musiikkioppilaitosten liiton kotisivuilta osoitteesta www.musicedu.fi.

Opintokokonaisuuksissa IO1-, IO2- ja IO3-ohjelmistojen vaikeusaste rinnastetaan SML:n vuoden 2005 ohjelmistoluetteloihin. IO4-ohjelmiston tulee vastata aikaisemman opetussuunnitelman mukaisen opistotason tai D-tutkinnon tason vaikeutta.

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppimista ja auttaa oppilasta asettamaan tavoitteita ja saavuttamaan niitä. Monipuoliseen, jatkuvaan arviointiin sisältyy kannustavia ja rakentavia palautteen antamisen tapoja sekä ohjausta itsearvointiin.

INSTRUMENTTIOPINNOT 1

Oppimistavoitteet

Oppilas

- tutustuu lauluinstrumenttiinsa: mm. ryhti, pään asento ja jalkojen asento laulaessa
- oppii äänenmuodostusta, hengitystekniikkaa ja artikulointia
- oppii lukemaan helppoa nuottitekstiä
- tutustuu työskentelyyn laulutekstien kanssa sekä eri kielten ääntämiseen
- tutustuu aloittelijalle sopivaan lauluohjelmistoon ja erilaisten laulujen tunnelmiin
- oppii harjoittelun peruselementtejä: mm. säännöllisyyttä, monipuolisuutta ja itsenäisyyttä
- saa valmiuksia fraseeraukseen sekä yksinkertaisten musiikillisten rakenteiden hahmottamiseen
- saa ohjausta esiintymiskäyttäytymiseen ja kokemusta esiintymistilanteista
- osallistuu yhteismusisointiin
- oppii esiintymään konsertissa tai muussa vastaavassa tilaisuudessa sooloteoksella ja/tai kamariyhtyeessä

Ohjelmisto

- 10-15 kappaletta erityylisiä lauluja
- kotimaisia / ruotsinkielisiä lauluja
- 1700- ja 1800- lukujen keskeistä ohjelmistoa
- kansanlauluja

SUORITUS

Esitetään yksi laulu, mielellään ulkoa.

ARVIOINTI

Esiintymisestä annetaan suullinen ja kirjallinen palaute. Palautteen antaa oma opettaja kollegansa kanssa. Suoritukseen kuuluu myös oppilaan itsearviointi. Suoritus hyväksytään arvosanalla suoritettu

INSTRUMENTTIOPINNOT 2

Oppimistavoitteet

Oppilas

- kehittää äänenkäyttötaitoaan edelleen
- kehittää nuotinlukutaitoaan edelleen
- saa lisää valmiuksia laulutekstien työskentelyyn
- saa lisää valmiuksia fraseeraukseen sekä teknisiin ja taiteellisiin perustaitoihin
- kykenee hahmottamaan harjoittelemiensa teosten musiikillisia rakenteita ja kokonaisuuksia
- oppii edelleen harjoittelun peruselementtejä: mm. säännöllisyyttä, monipuolisuutta ja itsenäisyyttä
- kykenee itsenäisesti opettelemaan uusia sävellyksiä

- oppii tulkitsemaan eri tyylikausien musiikkia
- oppii tunnistamaan ja tuomaan esiin kulloisenkin laulun tunnelman ja sanoman
- saa lisää kokemusta esiintymistilanteista
- saa valmiuksia yhteismusisointiin (esim. kamarimusiikkia ja yhtyelaulu)
- tutustuu itsenäiseen työskentelyyn säestäjän kanssa
- osallistuu yhteismusisointiin
- osaa esiintyä konserteissa tai muissa vastaavissa tilaisuuksissa säännöllisesti sooloteoksin ja/tai kamariyhtyeissä

Ohjelmisto

- 15-20 kappaletta erityylistä ja eri aikakausien lauluja
- Vaccai 5 kpl (I, IB, II, IIB, III)
- duetto/ kuorolauluja
- suomalaiset/ ruotsinkieliset laulut
- 1700- ja 1800- lukujen keskeistä ohjelmistoa alkukielellä
- antiikin aariat
- kansanlaulut
- jos opiskelija tekee ilman aikaisempia suorituksia IO2-suorituksen, ohjelmiston kokonaismäärä on 30 laulua.

SUORITUS

Esitetään kaksi eri tyylistä laulua, mielellään ulkoa sekä yksi Vaccai, joka arvotaan kaksi viikkoa ennen suoritusta. Esitykset voi tehdä yhdessä konsertissa tai jakaa kahteen.

ARVIOINTI

Suorituksesta annetaan suullinen ja kirjallinen palaute. Palautteen antaa oma opettaja ja samaan aineryhmään kuuluva kollega. Suoritukseen kuuluu myös oppilaan itsearviointi. Suoritus hyväksytään arvosanalla suoritettu.

INSTRUMENTTIOPINNOT 3

Oppimistavoitteet

Oppilas

- hallitsee äänenkäytön perustekniikan
- kykenee esittämään laulumusiikkia useilla eri kielillä
- kykenee hahmottamaan laajempia musiikillisia kokonaisuuksia
- osaa hyödyntää musiikin perusteiden tietojaan ja taitojaan laulussaan
- tutustuu myös uusimpiin laulumusiikin tyyleihin ja tekniikoihin
- osaa ilmaista laulun tekstin ja musiikin tunnelmaa ja sanomaa
- saa kokomusta vaativammista esiintymistilanteista
- saa valmiuksia jatko-opintoihin sekä pohjan elinikäiselle musiikin harrastamiselle
- osallistuu yhteismusisointiin
- hallitsee esiintymisen taitotasovaatimusten mukaisesti konserteissa

Ohjelmisto

- 15-20 kappaletta eri tyyliä lauluja eri aikakausilta
- Vaccai 5 kpl valitaan (IV, IVB, V, VI, VII, VIIIB)
- duetto / kuorolauluja
- suomalaiset ja ruotsinkieliset laulut
- antiikin aariat
- 1700- ja 1800- lukujen keskeistä ohjelmistoa alkukielellä
- nykymusiikkia
- jos opiskelija tekee ilman aikaisempia suorituksia IO3-suorituksen, ohjelmiston kokonaislaajuus on 45-50 laulua.

SUORITUS

Oppilas valmistaa viimeisen opintovuoden aikana opettajansa kanssa oppilaitoksen omaan konserttiin/omiin konsertteihin esiintymiskokonaisuuden Ohjelman voi esittää yhdessä tai kahdessa konsertissa. Esitetään neljä eri tyylistä laulua eri aikakausilta, laulut esitetään mielellään ulkoa sekä yksi Vaccai, joka arvotaan kaksi viikkoa ennen suoritusta.

ARVIOINTI

Esiintymiskokonaisuudesta annetaan suullinen ja kirjallinen palaute. Palautteen antavat oma opettaja ja kaksi aineryhmän kollegaa. Suoritukseen kuuluu myös oppilaan itsearviointi. Suoritus hyväksytään arvosanalla suoritettu.

INSTRUMENTTIOPINNOT 4

Oppimistavoitteet

Oppilas

- kehittää äänenkäyttötaitoaan edelleen
- kehittää nuotinlukutaitoaan edelleen
- saa lisää valmiuksia laulutekstien kanssa työskentelyyn
- saa lisää valmiuksia fraseeraukseen sekä teknisiin ja taiteellisiin perustaitoihin
- tutustuu uusimpiin laulumusiikin tyyleihin ja tekniikoihin
- kykenee itsenäisesti opettelemaan uusia sävellyksiä
- kehittää nuottikuvan ja tekstin tulkitsemisen taitojaan
- osaa ilmaista laulun tekstin ja musiikin tunnelmaa ja sanomaa
- saa kokemusta vaativammista esiintymistilanteista
- pystyy itsenäiseen työskentelyyn muiden muusikoiden kanssa
- saa valmiuksia jatko-opintoihin sekä pohjan elinikäiselle musiikin harrastamiselle
- osallistuu yhteismusisointiin
- harjoittelee vaativampia esiintymistilanteita
- hallitsee esiintymisen niin musiikkiopiston kuin muissakin tilaisuuksissa

Ohjelmisto

- 30 kappaletta erityyliä ja eri aikakausilta lauluja
- Vaccai: VIIIB-XV

- 1700- 1800- lukujen keskeistä ohjelmistoa
- oratorio-, kantaatti-, ooppera- tai operettiaaria tai musikaalisävelmät. Resitatiivi ei ole pakollinen.
- Impressionistisia tai vielä uudemman tyyllisiä sävellyksiä
- Pohjoismaisia lauluja
- kotimaiset laulut (myös ruotsinkieliset laulut)
- tonaliteetiltaan uudentyylliset laulut

SUORITUS

Oppilas valmistaa viimeisen opintovuoden aikana opettajansa kanssa oppilaitoksen omaan konserttiin/omiin konsertteihin esiintymiskokonaisuuden. Ohjelman voi esittää yhdessä tai kahdessa osassa. Ohjelma koostuu yhteensä 3-4 laulusta, jotka vaikeustasoltaan vastaavat tasoltaan aikaisemman opetussuunnitelman mukaisen opistotason tai D-tutkinnon tason vaikeutta edustaen eri aikakausia ja tyyliä. Laulut esitetään mielellään ulkoa, paitsi kantaatti- ja oratorioaariat ym. niihin verrattavat sävellykset. Esitettävät teokset voivat sisältyä syventävien opintojen lopputyöhön. Yksi Vaccai arvotaan kaksi viikkoa ennen suoritusta.

ARVIOINTI

Esiintymiskokonaisuudesta annetaan suullinen ja kirjallinen palaute. Palautteen antavat oma opettaja ja kolme aineryhmän kollegaa. Suoritukseen kuuluu myös oppilaan itsearviointi. Suoritus hyväksytään arvosanalla suoritettu.

SYVENTÄVIEN OPINTOJEN LOPPUTYÖ

Musiikin laajan oppimäärän syventäviin opintoihin sisältyy lopputyö, jonka laskennallinen laajuus on 70 tuntia. Lopputyö voi olla soolokonserttimuotoinen, yhteismusisointi-, rytmimusiikki- tai kansanmusiikkipainotteinen ja/tai musiikin perusteisiin liittyvä. Lopputyöhön voidaan myös sisällyttää muun muassa säveltämistä, sovittamista, musiikkianalyysia, perehtymistä johonkin musiikin osa-alueeseen esimerkiksi tutkielman muodossa tai kaikkien näiden edellä mainittujen yhdistelmiä. Lopputyössä oppilas voi myös hyödyntää taiteidenvälistä osaamistaan rakentamalla yhteyksiä musiikin ja muiden taiteidenalojen välille musiikin ja musiikkiin liittyvien ilmiöiden pysyessä kuitenkin lopputyön keskiössä.

Lopputyön ohjaa yksi tai useampi opettaja erikseen sovitusti. Lopputyöhön sisältyy kirjallinen osio, jonka laajuus riippuu lopputyön sisällöstä. Oppilas ja opettaja/opettajat suunnittelevat yhdessä valinnaiset syventävät opinnot lopputyötä tukeviksi. Esitys lopputyökokonaisuudesta toimitetaan kirjallisena rehtorille viimeistään 6 kk ennen suunniteltua suorituksen ajankohtaa. Suunnitelman perusteella päätetään lopputyökokonaisuus, joka täyttää opetussuunnitelman vaatimukset ja palvelee opiskelijan tarpeita sekä toiveita.

Lopputyö arvioidaan osana syventäviä opintoja. Lopputyön arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan lopputyölleen asettamat tavoitteet. Arviointi toteutetaan opettajakokoonpanolla, joka koostuu lopputyön osa-alueiden

erityisosaajista. Lähtökohtaisesti arvioijina toimivat oman oppilaitoksen opettajat, mutta tarvittaessa arvioijaksi pyydetään ulkopuolisia osaajia. Arviointiryhmä kootaan painottaen lopputyön sisällön rakennetta. Lopputyön toteutuksessa hyödynnetään itsearviointin ja vertaisarviointin tarjoamia mahdollisuuksia.

erityisosaajista. Lähtökohtaisesti arvioijina toimivat oman oppilaitoksen opettajat, mutta tarvittaessa arvioijaksi pyydetään ulkopuolisia osaajia. Arviointiryhmä kootaan painottaen lopputyön sisällön rakennetta. Lopputyön toteutuksessa hyödynnetään itsearviointin ja vertaisarviointin tarjoamia mahdollisuuksia.